

Raportul SFS al activităților de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, pentru 6 luni ale anului 2021

În vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, având ca bază Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, în scopul realizării obiectivului „Intensificarea controlului în scopul depistării evaziunilor și contracarării fenomenului „muncii la negru” din Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.477 din 28 iunie 2011, organele semnatare ale Regulamentului au întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

În procesul de planificare și efectuare a controalelor fiscale pentru 6 luni ale anului 2021, au fost examinate riscurile aferente comportamentului fiscal și nivelul de conformare voluntară a contribuabililor la respectarea legislației fiscale, fiind acordată prioritate riscurilor aferente corectitudinii declarării plăților salariale.

În rezultatul activităților desfășurate de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru 6 luni ale anului 2021, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistența medicală) ca rezultat fiind adoptate **176 de decizii** asupra cazului de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora au fost calculate suplimentar la buget încasări aferente plăților salariale: impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, penalități și amenzi în sumă totală de **10 911 177 lei** din ele **achitate 6 712 565 lei**.

Pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare aferente raporturilor de muncă, conform deciziilor adoptate s-a calculat suplimentar pentru plata la buget:

- ✓ impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de **1 324 243 lei**;
- ✓ contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de **3 345 695 lei**;
- ✓ prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de **1 079 777 lei**,
- ✓ penalități și amenzi aplicate **5 161 462 lei**.

Calculările considerabile sunt datorate în mare parte aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare în cadrul controalelor fiscale efectuate la contribuabili, având ca bază nereflectarea în deplină măsură/integrale, în evidența contabilă, documentele de evidență și în dările de seamă a salariilor real achitate angajaților.

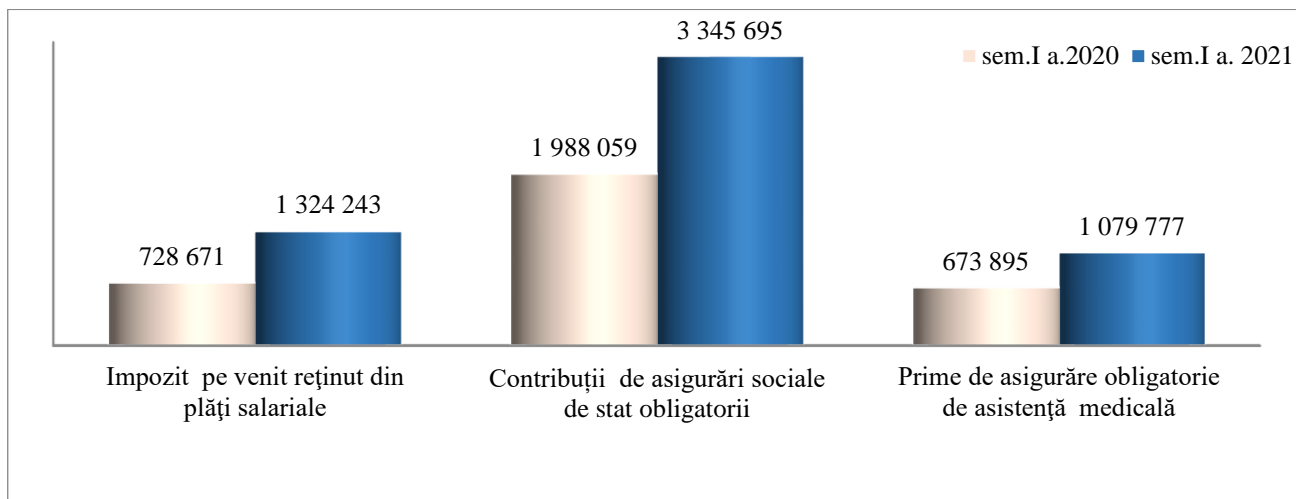
Astfel, pentru 6 luni ale anului 2021 au fost calculate suplimentar la buget impozite salariale (cu excepția penalităților și amenzilor aplicate) în sumă totală de 5 749 715 lei sau cu 2 359 090 lei mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2020 inclusiv:

- la compartimentul impozitul pe venit au fost calculate obligați *cu 595 572 lei mai mult* comparativ cu perioada similară a anului precedent care pentru 6 luni ale anului 2021 constituie 1 324 243 lei, comparativ cu 728 671 lei pentru 6 luni ale anului;

- suma contribuțiilor de asigurări sociale, calculate suplimentar la buget, aferente plăților salariale pentru 6 luni ale anului 2021 constituie 3 345 695 lei, comparativ cu 1 988 059 lei pentru 6 luni ale anului 2020 sau *cu 1 357 636 lei mai mult*;

-suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente plăților salariale în rezultatul controalelor fiscale pentru sem. I 2021 constituie 1 079 777 lei, comparativ cu 673 895 lei pentru sem.I al anului 2020 sau *cu 405 882 lei mai mult*.

Tabelul nr. 1 – sumele calculate în rezultatul controalelor, cu referire la încălcările prevederilor legislației în vigoare ce vizează raporturile de muncă, 6 luni ale **anului 2020 comparativ cu 6 luni ale anului 2021, mii lei.**

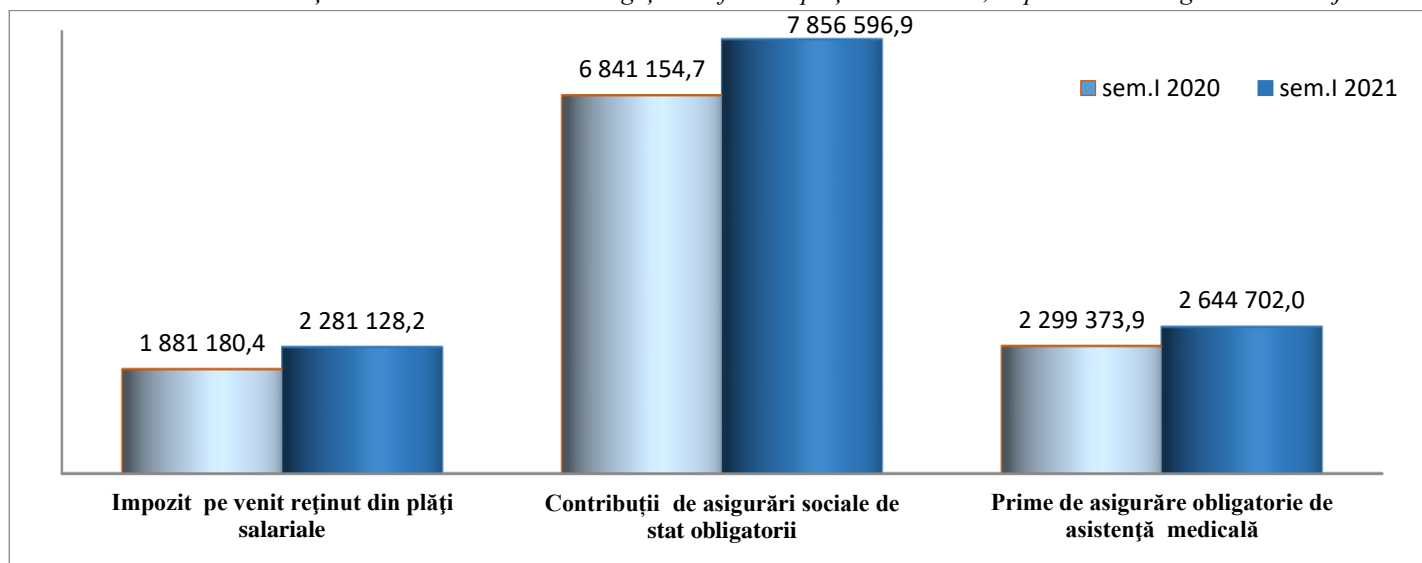
Tabel nr.2 cu privire la indicatorii principali declarați prin Darea de seamă (forma IPC21) pentru lunile ianuarie-mai 2021 comparativ cu lunile ianuarie-mai 2020. (mii lei)

Nr / O	Indicatori	Perioada de gestiune 2021 (lunile)					Perioada de gestiune 2020 (lunile)					Cumulativ de la începutul anului 2021	Cumulativ de la începutul anului 2020	Comparativ cu perioada similară a anului precedent anului de gestiune	dinamica %
		01	02	03	04	05	01	02	03	04	05				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Fondul de salarizare și alte recompense (mii lei) (tab.3 col.9 TOTAL)	4 817 010,05	4 783 370,62	5 014 747,46	5 243 146,53	5 311 559,08	4 543 983,35	4 561 239,61	4 413 548,85	3 994 321,11	4 380 454,88	25 169 833,73	21 893 547,80	3 276 285,94	114,96
2	Plăți salariale declarate la codul de venit „SAL” * (tab 1 cod 11 col.4)	4 158 867,16	4 762 502,87	4 925 766,04	5 346 472,47	7 276 632,19	4 167 770,49	4 533 212,77	4 567 848,81	4 259 895,74	4 107 932,30	26 470 240,74	21 636 660,11	4 833 580,63	122,34
3	Numărul angajaților (tab.3 din col (tab.3 din col7 se selectează codul 101 persoane angajate prin CIM)	877 266	831 838	864 196	884 984	917 159	950 395	882 865	986 296	827 088	845 143	875 088,60	898 357,40	-23 268,80	97,41
4	Suma impozitului pe venit reținut din plăți salariale (tab.1 cod 11 col.5)	309 521,37	341 568,64	361 402,50	404 341,62	372 875,91	298 454,72	312 357,31	319 917,71	297 784,33	276 513,46	1 789 710,04	1 505 027,53	284 682,51	118,92
5	Suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (tab.1 cod.11 col.6)	346 964,01	408 986,62	421 631,19	457 430,15	426 510,66	358 549,58	388 912,58	390 828,80	363 567,88	345 110,90	2 061 522,63	1 846 969,74	214 552,88	111,62
6	Suma contribuției individuale datorate de angajați (tab.2 col.11 TOTAL)	1 228 283,85	1 221 227,45	1 276 895,45	1 333 769,99	1 354 212,77	1 158 187,12	1 162 603,85	1 127 262,25	1 022 911,23	1 122 619,04	6 414 389,50	5 593 583,49	820 806,02	114,67

În rezultatul analizei comparative a valorii salariului minim în sectorul real al economiei, fondului de remunerare a muncii, precum și încasărilor aferente plăților salariale (impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale de stat, primele de asigurări obligatorie de asistență medicală) colectate de SFS, ianuarie-mai 2021, comparativ cu ianuarie – mai 2020, se constată:

- ✓ o creștere cu 14,96% a fondului de salarizare și alte recompense calculat sau cu 3 276 285,9 mii lei mai mult, de la 21 893 547,8 mii lei pentru 5 luni 2020 până la 25 169 833,73 mii lei pentru ianuarie – mai 2021;
- ✓ o descreștere a numărului salariaților cu 2,59 %, sau cu 23 268,8 angajați, de la 898 357,4 angajați pentru 5 luni 2020 până la 875 088,6 persoane pentru 5 luni 2021 (starea de urgență instituită din martie 2020), inclusiv 745 782 de angajați conform contractelor individuale de muncă (unici).
- ✓ o creștere cu 18,92% a sumei impozitului pe venit reținut sau cu 284 682,51 mii lei, de la 1 505 027,53 mii lei pentru 5 luni 2020 până la 1 789 710,04 mii lei pentru 5 luni 2021;
- ✓ o creștere nesemnificativă cu 11,62% a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală sau cu 214 552,88 mii lei, de la 1 846 969,74 mii lei pentru 5 luni anului 2020 până la 2 061 522,63 mii lei pentru 5 luni ale anului 2021;
- ✓ o creștere de 14,67 % a contribuțiilor de asigurări sociale sau cu 820 806,02 mii lei, de la 5 593 583,49 mii lei pentru 5 luni ale anului 2020, până la 6 414 389,50 mii lei pentru 5 luni ale anului 2021.

Tabela nr.3 Evoluția încasărilor la BPN a obligațiilor aferente plăților salariale, se prezintă în diagrama de mai jos

Astfel:

✓ la bugetul public național administrat de SFS la compartimentul impozitul pe venit din salariu încasările au înregistrat o creștere cu **21,26%** comparativ cu perioada similară a anului precedent, care constituie 2 281 128,2 mii lei pentru sem.I 2021, comparativ cu 1 881 180,4 mii lei pentru sem.I 2020.

✓ la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii încasările au crescut cu **14,8 %** care constituie cu 7 856 596,9 mii lei pentru sem.I 2021 comparativ cu 6 841 154,7 mii lei pentru sem.I 2020;

✓ la bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală încasările au crescut cu **15 %** și care constituie 2 644 702,0 mii lei pentru sem.I 2021 comparativ cu 2 299 373,9 mii lei pentru sem. I 2020.

În scopul continuării acțiunilor de conformare voluntară și forțată și informare a cetățenilor privind riscurile fenomenului „salariului în plic” și „muncii la negru” SFS a elaborat **Planul de acțiuni privind implementarea acțiunilor de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarate ”Declara Achită Legal Salariul”, aprobat prin Ordinul SFS nr.136 din 15.03.2020** care urmează a fi implementat pe parcursul anului 2021.

Scopul planului de acțiuni fiind creșterea gradului de conformare a contribuabililor din domeniile de activitate economică cu risc sporit de utilizare a muncii ”la negru” și/sau a achitării salariilor în plic prin activități de monitorizare, supraveghere și control, sensibilizarea reprezentanților legali și actorilor sociali implicați.

- Astfel, au fost generalizate acțiunile de monitorizare întreprinse față de contribuabilii din domeniile Transport, Construcție, centrelor de intermediere telefonică (Callcentre) pentru perioada A/2020 cu înaintarea listei agenților economici neconformați pentru întreprinderea măsurilor de conformare forțată incluși în Planul de control pentru L/7/2021- 8 contribuabili neconformați (nota nr.26-10/3-05/834 din 31.05.2021) și dispunerea monitorizării repetate a contribuabililor din domeniul centrelor de intermediere telefonică (Callcentre) - 6 contribuabili, scrisoarea nr.26-10/3-05/913 din 11.06.2021, nota nr. 26-10/3-07-957 din 11.06.2021.

- În scopul descurajării fenomenului utilizării muncii ne(sub)declarate trimestrial sunt selectați și monitorizați contribuabilii înregistrați în calitate de plătitori TVA:

- care declară salarii mai joase decât salariul minim garantat (2935 lei) angajaților săi;
- care declară livrări considerabile fără declararea angajaților.

Pentru 6 luni ale anului 2021 au fost dispuse/efectuate 121 de vizite fiscale la agenți economici care au declarat livrări considerabile fără declararea angajaților și 592 de contribuabili care au declarat salarii mai

joase decât salariul minim garantat pe economie pentru remiterea scrisorilor de sensibilizare (nota conducerii nr.26-10/3-07/553 din 15.04.2021 și scrisoarea nr.26-10/3-05/623 din 24.04.2021).

- Consolidarea interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne(sub) declarate și anume conlucrarea SFS cu ISM. Conform graficului controalelor ce urmau a fi efectuate de comun acord cu ISM pentru semestrul I 2021 au fost planificate 35 controale din ele efectuate fiind 23 de controale cu calcularea obligațiilor fiscale suplimentare în sumă de 150 636 lei. Din 23 controale executate conform graficului doar 6 controale s-au efectuat în comun cu funcționarii ISM. Suma obligațiilor calculate suplimentar per control în cadrul controalelor comune (ISM și SFS) constituie 21 963 lei, comparativ cu suma obligațiilor calculate suplimentar per control (din 173 controale efectuate de către DGCFPO) fără participarea ISM care constituie 56 809 lei. *Diminuarea numărului de cazuri constatate cu încălcări și a sumei calculate suplimentar în rezultatul controalelor comune este determinată de faptul că efectuarea controalelor fiscale conform graficului comune au fost efectuate în baza încălcărilor constatate de către ISM, controalele efectuate de către ISM nu au fost coordonate cu SFS, iar preponderent cazurile cu încălcări fiind constatate în cadrul controalelor fiscale prin metoda verificării totale. Respectiv se propune organizarea unei ședințe comune cu reprezentanții ISM în scopul stabilirii priorităților pentru anul 2022 în partea ce ține de planificarea controalelor comune (domeniul de activitate) și stabilirea cauzei care contribuie la efectuarea controalelor fără participarea reprezentanților SFS.*

- Conlucrarea SFS cu ISM, CNAS, CNAM privind utilizarea informației din Registrul de evidență a zilierilor pentru realizarea acțiunilor de informare a beneficiarilor de lucrări și a persoanelor fizice (zilieri). Pentru perioada 01.01.2021-30.06.2021 de către SFS au fost întreprinse măsuri de conformare voluntară a contribuabililor beneficiari de lucrări ocazionale prin efectuarea vizitelor fiscale și remiterii scrisorilor de conformare în adresa contribuabililor ce utilizează munca zilierilor cu solicitarea beneficiarilor serviciilor prestate de zilieri de a informa persoanele fizice cu privire la normele legale, informarea persoanelor fizice cu privire la normele prevăzute de Legea nr.22 din 23.02.2018 cu înmânarea unei notificări de modelul aprobat cât și informarea nemijlocită la telefon de către DDF a persoanelor fizice /zilieri despre normele legale, cu suportul după caz a APL. (nota nr.26-10/3-07/642 din 30.04.2021 privind aprecierea acțiunilor de conformare voluntară a persoanelor fizice/zilieri, scrisoare nr.26-10/3-05/733 din 14.05.2021 privind dispunerea efectuării vizitelor fiscale la 12 contribuabili beneficiari de servicii ocazionale (308 persoane fizice/zilieri), scrisoarea nr.26-10/3-05/932 din 16.06.2021 privind dispunerea efectuării vizitelor fiscale la 9 contribuabili beneficiari de servicii ocazionale (182 zilieri).

- Pentru promovarea politicilor de educație juridică și civică a salariaților, informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și pentru asigurarea transparenței activității, de către SFS au fost realizate acțiuni informative și de sensibilizare, cum ar fi:

- efectuarea vizitelor fiscale la 3 041 agenți economici inclusiv: DGAF mun Chișinău - 2278 vizite fiscale, DGAF Centru -304 vizite fiscale, DGACM -6 vizite fiscale, DGAF Sud -432 vizite fiscale, DGAF Nord - 21 vizite fiscale;

- organizate și desfășurate 18 seminare privind aplicarea legislației (DGAF mun Chișinău, Centru). La 27.05.2021;

- organizat un seminar de instruire a funcționarilor fiscali cu genericul Planul DALs SFS 2021 obiectivele și implementarea acțiunilor de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarate pentru anul 2021 (283 funcționari).

- Acțiunile de conformare voluntară vor cuprinde patru eșantioane semnificative de contribuabili care își desfășoară activitatea în domeniul prestării serviciilor (import/comercializarea materialelor de construcție, fabricarea mobilei, industria extractivă, construcții). Monitorizarea contribuabililor ne va

permite să identificăm în timp real numărul real al angajaților, fondului de remunerare și obligațiilor aferente plăților salariale.

Prin urmare acțiunile aplicate sunt eficiente și urmează a fi realizate în continuare cu intensificarea măsurilor propuse în Planul DALIS 2021.